

Melody Marshals-single

ROCK: Førstkommende torsdag slipper stavangerbandet Melody Marshals sin første single, «Space Cobain», til gratis nedlastning online. Bandets debutalbum kommer i neste måned.

Sufidiva kommer til Norge

OSLO: For første gang opptre pakistanske Abida Parveen – sufisangens diva – i Norge. Hun er akttet og æret på hjemmebane, og nå er hun hentet av stiftelsen Horisont og Det Norske Teatret, der hun opptre lørdag 29. september. – Om så Parveen fortolket teksten på en huskeseddel, ville hun røre sitt publikum til tårer, mener BBC-anmelder Peter Marsh.

Alene hjemme

OBSERVERT: Per Inge Torkelsen står henslengt i døråpningen til et spisested og skuer ut i den larmende trafikken på Løkkeveien. Ser ut som han kjeder seg. – Er det noe kjekt sted å stå her, da? – Vente på middag. Aleina hjemma.

Mer enn du kan se

BREV TIL KULTUREN

Ivar Nygaard
daglig leder Stavanger kunstforening

«MER ENN DU KAN SE» er Stavanger Kunstforenings visjon for framtiden. Vi ser for oss Madlaveien 33 som et senter for billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur og design. Vi har begynt på reisen og trenger reisefeller som kan dele vår, bidra med sin egen og skape en ny, felles visjon.

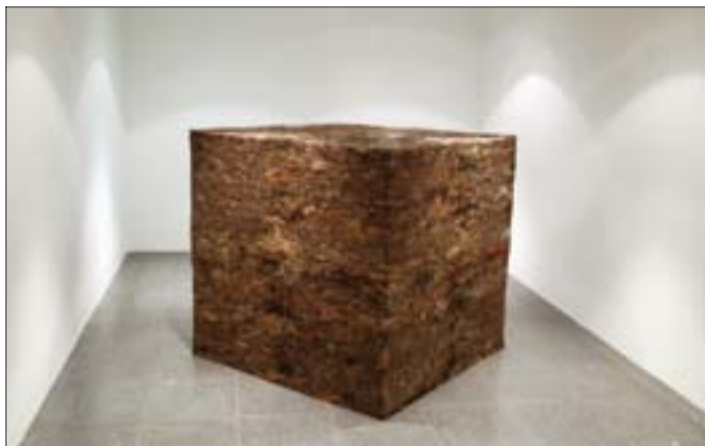
Rogaland kunstmuseum vil være med. Kunstgalleriet på Madlaveien ser nye muligheter. Nasjonalmuseet er på hugget. Private investorer er interessert i å høre mer. Kjenner jeg kunstnersenteret rett, vil nok de også være med. Reisen er frivillig. Ingen av de nevnte institusjoner kunne drømme om å oppgi sin integritet eller selvstendighet. Det skal de heller ikke gjøre. Uansett hvor samarbeidende og samlokaliserte vi blir.

Jeg kan forsikre at Stavanger Kunstforening ikke har predatoriske intensjoner.

MANGFOLD er en forutsetning for nyskaping. Men ingen av dem er heller fremmede for at det kan finnes nye tanker og løsninger som er bedre enn dem vi arbeider etter i dag. Kommunen har med sin plan for visuell kunst gitt reisen fart og retning. Bjørg Tysdal Moe har sagt: Les planen og bruk den. Ja, det skal vi gjøre.

Så langt i debatten virker det som om kunstnerne ikke har fått med seg mulighetene som ligger foran oss. Tove Kommedal og Roar Houen framstiller Stavanger Kunstforening som en kulturell predator som vil spise Rogaland kunstnersenter. Trond Hugo Haugen har omsorg for vårt behov for samtidsinnhold, samtidig som han ser dette som del av en større konspirasjon for å undergrave Kunstnersenteret. Han erklærer oss ved Mosvannet for død kultur. Dette er naturligvis retorikk og underholdning. Men, allikevel, det finnes en underliggende manglende tillit mellom ulike aktører som må tas på alvor og utbedres for at reisen skal bli skikkelig spennende.

JEG KAN FORSIKRE at Stavanger Kunstforening ikke har predatoriske intensjoner. Tvert i mot. Takk til Trond Hugo for Stavanger 2018, Ka då ittepå og all omsorg. Jeg kan forsikre om at det finnes levende kultur på Madlaveien og langs Mosvannet. Det skal vi bevise i 2008 – og ittepå.

HØSTUTSTILLINGEN: Roza Ilgen, 16670, menneskehår.

HØSTUTSTILLINGEN: Mona Orstad Hansen, Aaaaaa, Tonetrunk 2, maleri.

Det tunge håret, den lette røyken

UTSTILLING

KUNSTNERNES HUS:
Høstutstillingen. T.o.m. 7. okt.

Opplevelsen ligger i enkeltverk, ikke i helheten; den spriker i alle retninger

Trond Borgen tekst og foto

HØSTUTSTILLINGEN er alltid mindre enn summen av sine enkeltdele. Det enkelte kunstverk bidrar ikke til å skape noen større helhetsopplevelse; det vises bare fram i et galleri sammen med mange andre kunstuttrykk – og det er kun fri innsendelsesrett all denne kunsten har felles. Derfor er Høstutstillingen verneverdig: den viderefører en lang historisk tradisjon som nå byr seg fram som et sted å bli lagt merke til, et sted å debutere.

Dette burde være nok; men årets utgave blåser seg opp med svulmende retorikk og prøver å gjøre seg mer betydningsfull enn den har mulighet til å være. Fordi kvinnelige kunstnere er i flertall – 51 kvinner og 37 menn deltar – heter det i pressemeldingen at Høstutstillingen viser «det kvinneliges sentrale plass i samfunnslivet»; videre at sentrale tema i år er emballasje, motsetningen natur – kultur, urbanitet, ensomhet, terror og krig, og at utstillingen har et «blikk utover i verden». Dette er ekstremt tafatte og banale formuleringer, i tillegg til at de framsettes som om der finnes en underliggende kuratorhånd bak utstillingen.

Utstillingen viser tvert imot at den er helt ufokusert på ethvert tema – det er enkeltkunstneren som konsentrerer sitt ut-

Høstutstillingen er svak på kontekst, sterk på enkeltbidrag.

trykk og sitt innhold i verket, men det stilles ut i en sammenheng som trekker vår oppmerksomhet snart hit, snart dit. Høstutstillingen er svak på kontekst, sterk på enkeltbidrag.

STERK: Det sterkeste bidraget denne gang er Roza Ilgens store, brunaktige kube, plassert inne i et hvitt utstillingsrom: Menneskehår er presset sammen til et objekt som veier et halvt tonn. Det er modernismens utstillingsmessige renhetsideal, den hvite kuben, som kommenteres – for hos Ilgen er kuben ikke lenger ren, den er laget av hår, et fremmedelement blant modernismens materialer; og den akkumulerer mange menneskers liv og personlige historier, nå knyttet sammen til en tett sammenfiltret helhet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn eller sosial og økonomisk status.

Og foran alt dette håret tenker jeg på de haugene av avkuttet hår som nazistene la igjen etter seg i konsentrasjonsleirene, et stumt vitne på ekstreme overgrep mot menneskeheten. Ilgens kube av hår kan tolkes i flere retninger, men i bunnen ligger en grunnleggende humanistisk holdning som sprenger seg ut av objektets form og som gjør det til et av de mest markante arbeidene jeg har sett på Høstutstillingen på ganske mange år.

Også Camilla Haukedal rokker ved kunsthistorien; i en vi-

deo klipper hun seg inn som om hun intervjuer Joseph Beuys, en av etterkrigskunstens store guruer; de svarene han gir tilfredsstillende ikke lenger hennes behov som kunstner. I år har videokunsten gode visningsforhold: én bås hver; man kan oppsøke det som har størst interesse, i stedet for å måtte se en rekke arbeider etter hverandre i én og samme sal. Interessant er debutarbeidet til Marte Hodne Haugen fra Stavanger: med utgangspunkt i dataspillet Tetris har hun laget en animasjonsfilm om kjernefamilien, som i sin mekaniske tvangsrytme viser familielivet som tragikomisk spill.

Tvang er også et stikkord for Anawana Annie Haloba Hobøls video: vi ser et menneskeansikt i nærbilde; tungen stikker ut og tegner eller skriver i store mengder salt. «Lamentations» blir en sørgehandling og veklage som samler menneskets eksistensielle smerte ytterst i en sår og hoven tungespiss.

REVIR: Revir kan markeres både privat og offentlig. Anna Daniell gjør begge deler i sin skulptur av en jente som urinerer på en hund – et humoristisk innslag i debatten om en foreslått park med skulpturerte kvinnekropper i Oslo. Som urinerer er også røking forbudt på offentlig sted; Kristoffer Myskja lar en maskin røke sigarettene dine, en dadaistisk innretning uten logisk mening. Logikken er også vanskelig å finne i krigsspillet Jumana Manna viser i sin video fra Ramallah, hvor menneskene ustoppelig synes å være dømt til alltid å gjenta sine meningsløse bevegelser for å markere revir et sted hvor in-

Og foran alt dette håret tenker jeg på de haugene av avkuttet hår som nazistene la igjen etter seg i konsentrasjonsleirene.

gen framgang synes mulig. Maleriets revir er for lengst tilmålt og markert i kunsthistorien; Høstutstillingen viser hvor vanskelig det er i dag å tilføre mediet noe nytt eller interessant. Når nærmere én tredjedel av antatte arbeider er malerier, får utstillingen et konservativt og satt preg; det meste går på tomgang i form av pyntelige versjoner av realisme og neo-neopop. Men midt blant ellers søvndyssende malerier slår debutanten Mona Orstad Hansen fra Stavanger til med kraftige og sugende abstrakte rytmer, som om hun oversetter musikkrytme til visuelt språk. Bildet virker spontant og friskere enn det meste.

Som i fjor viser Geir Egil Bergjord et par fotografier av kjente bygningsmessige landemerker i storbyer, sett gjennom vinduer om natten. Skildringen av kunstig lys inne og ute er subtil og ligger på grensen til å sprengre realismen mot det magiske. Lyset utnyttes fint også i Kim Ramberghaus fotografi av festende ungdommer; han fastholder elegant et øyeblikk av chiaro-scuro-lys som siterer de gamle barokkmesterne. Slik bærer Høstutstillingen kunsthistorien med seg, som referanse og som tung bær, som rebus for de innvidde, men også som blikkets tvangstrøye.